

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร และเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยกำหนดกรอบและขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่ในการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

พื้นที่ในการวิจัย

การเลือกพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือก ศึกษาจาก โดยเลือกศึกษาผลงานด้านวรรณกรรมพื้นบ้านของนายบุญนาค พิณีจพล ที่ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ลูก ส. ธรรมภักดี นอกจากนี้หากข้อมูลวิจัย ไม่ครบถ้วนอาจเก็บข้อมูลเพิ่มเติมนอกพื้นที่ที่กำหนด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลโดยตรงคือนายบุญนาค พิณีจพล การคัดเลือก กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ คัดเลือก ดังนี้

1. ศึกษาผลงานวรรณกรรมพื้นบ้านของนายบุญนาค พิณีจพล
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ผลงานของนายบุญนาค พิณีจพล
3. ประชาชนทั่วไปที่เคยรับรู้และรับฟังผลงานนายบุญนาค พิณีจพล

ส่วนด้านการเก็บข้อมูลจากสนามวิจัยกำหนด ดังนี้

1. กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) ประกอบด้วย
  - 1.1 ศิลปิน นักประพันธ์เพลง
  - 1.2 ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน
  - 1.3 ผู้ฟังและผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. กลุ่มผู้นำทางการ (Casual Informants) ประกอบด้วย
  - 2.1 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น
  - 2.2 คณะกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด อำเภอ ตำบล
3. กลุ่มบุคคลทั่วไป (General Informants) ประกอบด้วย
  - 3.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านวรรณกรรมในท้องถิ่น
  - 3.2 ผู้อ่านและผู้ฟัง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) กลุ่มผู้รู้แบ่งออกเป็น ดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ (Formal Interview) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) กลุ่มผู้นำทางการ (Casual Informants) และกลุ่มบุคคลทั่วไป (General Informants)

1.2 แบบสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) กลุ่มผู้นำทางการ (Casual Informants) และกลุ่มบุคคลทั่วไป (General Informants) เพื่อค้นหาประเด็นที่นอกเหนือจากกรอบที่ตั้งไว้

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ คือ

- ประวัติ ผลงาน วรรณกรรมที่บ้านอีสาน
- รูปแบบ
- วิเคราะห์

2. แบบสังเกต (Observation) ประกอบด้วย

2.1 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ใช้สังเกตวิธีการ กระบวนการและองค์ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการ

2.2 แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) ใช้สังเกต พฤติกรรม

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Guideline)

ใช้เป็นแนวทางในการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้รู้ (Key Informants) กลุ่มผู้นำทางการ (Casual Informants) และกลุ่มบุคคลทั่วไป (General Informants) เพื่อศึกษา

4. การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop Guideline)

เป็นการจัดกระบวนการวิจัยโดยมีส่วนร่วมของผู้รู้ในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีประกอบกัน ได้แก่ การเก็บ ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) มีดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้าน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ ความทั่วไปเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยในประเทศ งานวิจัย ต่างประเทศ ทั้งในหนังสือ และอินเทอร์เน็ต

2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ทำการเก็บระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ (Interview การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบในการสัมภาษณ์ 2 รูปแบบ ได้แก่

2.1.1 การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) โดยสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้นำทางการ กลุ่มบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการแสดง กลองยาวและการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

2.1.2. การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างตามประเด็นที่ขาดตก

2.2 การสังเกต (Observation) การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบในการสังเกต

2 รูปแบบ คือ

2.2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยได้เข้าไปพักอยู่ในหมู่บ้านตามเขตพื้นที่ทำการวิจัย

2.2.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) ผู้วิจัยจะทำการสังเกตโดยอาจมีผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้ร่วมสังเกต

3. การสนทนากลุ่มในพื้นที่ทำการวิจัย

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว เตรียมพร้อมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสร้างข้อสรุป แยกประเภทข้อมูล และจัดหมวดหมู่ข้อมูล เก็บข้อมูลเพิ่มเติม สังเคราะห์ให้เกิดความชัดเจน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แยกเสนอตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านรูปแบบคำประพันธ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านภาพสะท้อนสภาพสังคมอีสานในด้านประวัติศาสตร์

การเมืองการปกครอง สุขอนามัย การดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ การศึกษา และ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

3. นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์